

Tyko Sallinen

Vinkkejä opettajille – näyttelyyn liittyviä tehtäviä koulutunneille

1.–2.-luokkalaisille

1. VÄRIPIIRUSTUS

Tarkastelkaa Tyko Sallisen maalauksia *Leppiä keväällä*. Kuinka monta eri väriä näette maalauksessa? (Valkoista ei lasketa, sillä se on maalien alta kuultavaa kangasta.)

Ottakaa sen verran erivärisiä kuivapastelli- tai vahaliituja kuin maalauksessa on värejä. Teidän ei tarvitse valita maalauksen värejä, vaan jokainen saa valita omat värinsä vapaasti. Piirtäkää vaikkapa luokan ikkunasta näkyvä maisema pelkästään valitsemillanne väreillä. Käyttäkää myös valkoista väriä siten, että annatte sen näkyä liitupiirroksen alta.

Tehtävän tarkoituksena on opetella ajattelemaan värien käyttöä tarkemmin ja huomata, että on täysin mahdollista kuvata erilaisia värejä ja valoja kapealla väripaletilla. Tämä johtuu siitä, että osaamme kuvaa katsoessamme lukea siitä enemmän tietoa kuin mitä siihen on suoraan piirretty tai maalattu. Tämän voi hyvin huomata Sallisen teoksista.

Tehtävässä ei ole olennaista se, montako väriä maalauksessa oikeasti on. Olennaista on, että valitsette melko vähän kyniä, ja kokeillette tehdä kuvaa rajatulla väripaletilla. Sopiva määrä eri värejä voisi olla vaikka viisi.

TEHTÄVÄT JA VUOSILUOKKIEN 1.-2. OPETUSSUUNNITELMA

LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN

Tehtävät liittyvät opetussuunnitelman laaja-alaisen osaamisen kohtiin:

- L1** Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2** Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L4** Monilukutaito

KUVATAIDE

Tehtävät liittyvät kuvataiteen opetussuunnitelman tavoitteisiin ja sisältöalueisiin:

- T1-3** Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu
- T4** Kuvallinen tuottaminen
- T7, 9** Visuaalisen kulttuurin tulkinta
- T10** Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen
- S3** Taiteen maailmat

Tyko Sallinen

Vinkkejä opettajille – näyttelyyn liittyviä tehtäviä koulutunneille

3.–6.-luokkalaisille

1. OMAKUVA PALETTIVEITSELLÄ

Tyko Sallinen maalasi mielenkiintoisia pintoja veitsellä. Maalausveitsellä tehdyt pinnat ovat usein värien suhteen hyvin eläviä, mutta pinnasta on täysin sileitä. Kiinnittäkää tällaisiin pintoihin huomiota näyttelyssä. Voitte myös valokuvata kiinnostavia väripintoja ja käyttää niitä työskentelyn apuna.

Tehkää omakuvia akryyli- tai pulloväreillä, levittäkää väriä palettiveitsellä. Kokeilkaa tehdä paksuilla ja ohuilla värikerroksilla kiinnostavia pintoja, realistisen kuvan tekeminen ei tässä tehtävässä ole tärkeää.

Voitte tavoitella jotain tällaista: *”...väripinnan tekstuuri, joka hyväilee silmää kuten kulunut vanha genovan-sametti tuntoaistia, kun kuljettaa sormia sen yli.”* (Gustaf Strengellin aikalaikirjoitus vuodelta 1915 Tyko Sallisen maalauksesta Alaston.)

Jos koululla ei ole maalausveitsiä, kokeilkaa käyttää erilaisia taipuisia lastoja. Maalausveitsiä voi myös leikata erilaisista taipuisista muoveista, kuten margariinipaketin kannesta.

2. RUMA MAALAUS JA KAUNIS YKSITYISKOHTA

Tehkää A3-kokoisille papereille mahdollisimman rumia maalauksia. Valitkaa rumimmat mahdolliset värit ja maalatkaa rumimpia mahdollisia muotoja. Voitte myös lisätä yksityiskohtia liiduilla. Antakaa maalausten kuivua pulpeteilla, ja kierrelkää katselemassa toistenne käsityksiä rumuudesta.

Kun maalaukset ovat kuivuneet, jokainen oppilas leikkaa A5-arkin keskelle suorakaiteen muotoisen reiän, ja alkaa tähystellä näin saadun kehysten läpi teoksen yksityiskohtia. Tarkoituksena on rajata paperikehysten avulla rumasta maalauksesta esiin joku hieno yksityiskohta, mahdollisesti jotain kaunista. Jos tämä on vaikeaa, oppilaat voivat etsiä paperikehysten läpi myös kauniita yksityiskohtia toistensa rumista maalauksista.

Kun maalauksesta on rajattu esille yllättäen kaunis tai muuten kiinnostava yksityiskohta, se leikataan irti. Liimatkaa yksityiskohdat tukevammalle kartongille tai kehystäkää ne muuten. Ripustakaa teoksistanne taidenäyttely.

TEHTÄVÄT JA VUOSILUOKKIEN 3.-6. OPETUSSUUNNITELMA

LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN

Tehtävät liittyvät opetussuunnitelman laaja-alaisen osaamisen kohtiin:

- L1** Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2** Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L4** Monilukutaito

KUVATAIDE

Tehtävät liittyvät opetussuunnitelman kuvataiteen sisältöalueiden ja tavoitteiden kohtiin:

- S2** Ympäristön kuvakulttuurit
- S3** Taiteen maailmat
- T1-3** Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu
- T4-6** Kuvallinen tuottaminen
- T7-9** Visuaalisen kulttuurin tulkinta
- T10** Esteettinen, eettinen ja ekologinen arvottaminen